

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 64.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'50. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2'—.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 64,
Učiteljska tiskarna.

Sodr. dr. Ljudevit Perič ljublanski župan.

Narodni socijalist učit. J. Ambrožič podžupan.

Včeraj se je vršila druga seja ljubljanske občinskega sveta, na kateri se je izvedla volitev župana in podžupana za Ljubljano. Skoro pol leta je bila Ljubljana brez občinskega sveta in župana. Kaj to pomeni v veliki občini kakor je Ljubljana, ki je obenem avtonomna občina, ve vsakdo, ki pozna in ve ceniti naloge avtonomnega občinskega parlamenta. Že ob normalnih razmerah je avtonomija važna pravica, tembolj pa sedaj, ko zija na vseh vogalih mesta kričeca potreba tega in onega. Ljubljanski občinski svet je včeraj izvolil župana in podžupana; s tem je storil prvi korak do rednega dela v občinskem svetu in v občinski upravi.

Predvsem moramo naglašati, da čaka novega župana silno težke naloge. Občina je zadolžena čez ušesa, občina pa je tudi dolžna posvetiti svoje moči gospodarskim in socialnim nalogam, stanovanjskemu in aprovizacijskemu vprašanju itd. In vse to ne bo mogoče, če ne bo občinski svet pričel res delati, občani žrtvovati in podpirati vse one akcije in podjetja, ki jih bo treba izvesti v občini za blagor ljubljanskega prebivalstva. Delo v občinskem svetu mora biti sistematično, staviti mora v svoji delovni ekspoziciji probleme, ki bodo sukcesivno privedli občino iz sedanjega položaja na ono stopnjo, kjer bo to, kar zahtevamo od dobre, res socialno upravljane občine. Prej ljubljanska občina ni delala v splošnem v tem pravcu. Komunalizirala je nekaj zavodov v javnem interesu in med vojno upravljala aprovizacijo. Problem komunalizacije pa je obsežnejši, jako obsežen.

Nikakor ne moremo pričakovati od novega občinskega sveta, da bo delal čudeže, zahtevamo pa, da se prime smotrenejše dela, ki ga je dovelj, in bi vsako akcijo, ki bi šla za tem, da se delovanje občinskega sveta onemogoči, smatrali za grdo kršitev dolžnosti, ki so jo ljubljanski volilci naložili občinskim svetovalcem brez razlike stranke.

Večina občinskega sveta je morala konsekvntno svojemu glasovanju na prvi seji tudi na tej seji glasovati za narodnega socijalista. Ker je ta odklonil izvolitev (g. dr. Jamar), je prišel v prvi vrsti v poštev zadnjič izvoljeni podžupan s. dr. Perič, na katerega so združile vse opozicijske stranke svoje glasove.

Mi pozdravljamo izvolitev s. dra. Periča ljubljanskim županom. Z njim je dobilo tretje avtonomno mesto v Sloveniji socijalnega demokrata za župana. Maribor, Ptuj, Ljubljana, to so mesta, v katerih mora skušati razredno - zavedno delavstvo uveljaviti svojo komunalno politiko sicer po dolgi in trnjevi poti, a vztrajno. Dajmo svojim predstavnikom v teh občinah svojo moralno pomoč, ki je ima organizirani proletarijat velik rezervoar.

S samozavestjo in ponosom podpirajmo vedno naše župane pri njihovem poštenem, a napornem delu in sadovi njihovega in našega dela se bodo pokazali, ne danes, ne jutri, ampak v bližnji bodočnosti.

Pogum, kličemo sebi in našim županom!

POTEK VOLITEV.

Pokrajinska uprava za Slovenijo je v smislu sklepa ministrskega sveta odredila za včeraj, dne 28. t. m. novo župansko volitev za Ljubljano. Sejo občinskega sveta je ob 5. uri popoldne otvoril najstarejši občinski odbornik g. J. Jeglič. Konstatiral je najprej, da je navzočih 42 občinskih odbornikov, potem pa je prečital vladni akt o razveljavitvi šestih mandatov komunističnih odbornikov, ter vladino obvestilo o nepotrditvi pri prejšnjih volitvah izvoljenega župana Antona Peska. Dalje je prečital naznanilo pokrajinske uprave za Slovenijo, da je občinski odbornik Anton Pesek odložen dne 27. t. m. svoj mandat, o katerem naj sklene občinski svet, da li ga vzame na znanje. Občinski svet je odločil, kakor tudi, da je na mesto Peskovo stopil prvi namestnik Karol Zorko (NSS).

Nato sta bila skrutinatorjem pri volitvah imenovana občinska odbornika Orehek in J. Kocmur, overovateljem zapisnika pa občinska odbornika Frelj in Ružnik.

Pred volitvijo se je oglašil k besedi s. Ivan Kocmur. Prečital je naslednjo protestno izjavo klubov občinskih svetovalcev JSDS, SLS in NSS zoper kršitev § 8. zakonskega občinskega volilnega reda za Slovenijo:

»Stojajo neomajno na stališču občinske avtonomije, protestirajo klubi obč. svet. SLS, NSS, JSDS proti kršitvi obč. volilnega reda za Slovenijo, ker je današnja županska volitev odredila proti jasnemu določilu paragrafa 8. o. v. r. za Slovenijo.

Da pa vendar že enkrat omogočimo redno poslovanje v mestni občini ter tako preprečimo še nadaljnjo gospodarsko škodo, ki jo dosednji položaj povzroča mestu in prebivalstvu, izjavljamo, da se

današnje županske volitve udeležimo odklanjajoč vsako odgovornost za očitno kršitev zakona, ki se je zgodila v odred. današnje seje.

Dalje izjavljamo, da ne prevzamemo nobene odgovornosti za vso škodo, katere se je zgodila v mestnem gospodarstvu na račun ljubljanskega prebivalstva v tej dobi, ko je na mesto od ljudstva izvoljenega župana gospodaril po nalogu vlade mestni uradnik sam.

Nato so bili iz občinskega volilnega reda prečrtani členi, ki govorijo o postopanju pri volitvah župana, nakar se je izvršila volitev župana sama. Pri prvi volitvi je dobil dr. Anton Jamar (NSS) 22 glasov od 42, dr. Karol Triller (JDS) pa 18 glasov. (2 glasovnici sta bili prazni.) Dr. Anton Jamar pa je izvolitev županom odklonil.

Vsled tega se je izvršila nova volitev. Pri tej volitvi je dobil **sodr. dr. Ljudevit Perič 21 glasov od 42**, obč. svetnik J. Jeglič 1 glas, 2 glasovnici sta bili prazni, 18

glasov pa obč. svetnik dr. Karol Triller. Ker s tem ni bila dosežena nadpolovična večina glasov, se je izvršila druga volitev. Tu je dobil s. dr. Ljudevit Perič 23 glasov, dr. Karol Triller pa 19 glasov.

Na vprašanje obč. svetnika Jegliča, da-li sprejme s. dr. Perič izvolitev, jo je ta sprejel, odločil pa podžupansko mesto, na katero je bil izvoljen pri zadnji volitvi. (Burno ploskanje v dvorani in na galeriji.)

Ker se je občinski svet strinjal s predlogom obč. svetnika Jož. Kremžarja, da se takoj izvoli tudi novi podžupan, se je volilo še tega. Podžupanom je bil izvoljen g. Josip Ambrožič, (NSS), učitelj. Izvolitev je tudi ta sprejel. Zanj je bilo oddanih 22 glasov, 19 je bilo praznih, 1 glas je dobil g. Rupnik (NSS).

Seja je bila s tem ob pol 6. uri zaključena. Pred mestno hišo se je med sejo nabralo mnogo občinstva, ki je z odkritim zadovoljstvom vzelo izd. županskih volitev na znanje.

Državni proračun.

Postavke v državnem proračunu za leto 1922. v. ekspoziciji gospoda finančnega ministra pred finančnim odborom so sledeče:

Dohodki:

Carine 402,310.000 din.
Trošarine 292,000.000 din.
Dohodki pri denarju 700.000.000 din.
Prometni davek 400.000.000 din.
Pomorska uprava 905.750 din.
Invalidski davek 36,056.750 din.
Državna posestva 61,653.369 din.
Davek 1,595,514.166 din.
Razni dohodki 1,326,612.291 din.
Dohodkov je skupaj 4,815,052,236 din.

Izdatki:

Vrhovna drž. uprava 646,759.881 din.
Ministrstvo pravde 172,044.653 d.

Ministrstvo prosvete 501,053.431 din.
Ministrstvo ver 56,202.892 din.
Min. notr. del 142,505.700 din.
Min. narod. zdravja 194,921.817 din.
Ministrstvo za zunanje zadeve 32,412.197 din.
Min. financ 816,442.567 din.
Ministrstvo vojn in mornarice 1,640,959.226 din.
Min. javnih del 331,414.222 din.
Prometno min. 992,292.666 din.
Min. pošte 314,352.953 din.
Poljedelsko min. 102,159.949 din.
Ministrstvo za socialno politiko 587,470.004 din.
Ministrstvo za agrarno reformo 45,647.582 din.
Min. za konstituantno 881.540 din.
Izdatkov je torej skupaj 6,581,634.463 din.

Bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev v Jugoslaviji.

(Dalje.)

I. del.

Na podlagi § 1. Uredbe se uvaža v Kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev obvezno zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgode. — Zavarovanje delavcev za slučaj invalidnosti in starosti, posmrtno zavarovanje rodbinskih članov zavarovanih oseb, kakor tudi zavarovanja za slučaj brezposelnosti (§ 2.) se uvede z zakonom. — Kot je razvidno iz § 2., vsebuje za delavstvo obližbo, da se ostale panoge socijalnega zavarovanja uvedejo s posebnim zakonom. Kdaj in kako, tega paragraf seveda ne pove, no, saj je za delavstvo dovolj, da obstoja nekatere paragrafi, ki obližbijo.

II. del.

§ 3. ugotavlja, katere osebe so podvržene zavarovanju v zmislu Uredbe. Prvi odstavek se glasi: Vse osebe, katere stalno ali začasno prebivajo na ozemlju Kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev in na podlagi kateregakoli delovnega razmerja dalejo svojo telesno ali duševno delovno moč v najem, so podvržene zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode brez ozira na spol, starost in državljanstvo po odredbah te Uredbe. — Nadaljnji štirje odstavki se podrobno pečajo s tem, kdo je podvržen temu zavarovanju. Važen je 5. odstavek: Vse osebe, katere se bavijo z domačo (hišno)

industrijo, so ravnotako podvržene bolniškemu in nezgodnemu zavarovanju po tej Uredbi. Minister za socialno politiko odredi s posebnim statutom v katerih krajih se izvede to zavarovanje. — Zakonodajalec si je pustil odprta vrata za vse eventualnosti. Bolniško-nezgodnemu zavarovanju so podvržene vse osebe, le za one, ki se pečajo z domačo industrijo (sitariji, izdelovalci lesene robe i. dr.) bo odredil minister za socialno politiko, v katerih krajih naj se zavarovanje izvede. N. pr. Izdelovalci rešet v Mostah bodo podvrženi zavarovanju, oni v Kravji dolini pa ne. To se bo pač rovnalo po vsakokratnih političnih perspektivah.

§ 4. se peča s prostovoljnim zavarovanjem oseb, katere v zmislu Uredbe niso podvržene zavarovanju.

§ 5. Zavarovanju za sedaj niso podvrženi:

1. poljski delavci in uslužbenci pri poljskem delu;
2. osebe, katere so v poboljševalnicah in kaznilnicah;
3. osebe, katere so začasno in nestalno zaposlene pri hišnih opravilih, kakor: dninarji pri obdelovanju vrtov, čistilni stanovani, žaganju drv, pranju perila i. t. d.

Minister za socialno politiko predpiše v sporazumu z zainteresiranimi ministri s posebnim statutom način in udeleževanje zavarovanja oseb, navedenih v tem paragrafu.

Dokler se zavarovanje poljskih delavcev ne izvede s posebnim statutom, morajo biti pri poljedelskih podjetjih, katera uporabljajo parne kotle ali pogone z elementarno silo (veter. voga, para, elektrika i. t. d.) ali živinsko silo, zavarovani oni delavci, pri kojih obstoja nevarnost nezgode od kotla ali pogona, po predpisih te Uredbe.

Osebe državnih železnic je izvzeto od zavarovanja, če mu ministrstvo za promet nudi enake ugodnosti kot jih nudi ostalim nameščenim ta Uredba.

Začasno niso podvržene zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode osebe pomorskega ribarstva, za katere predpiše pričetek zavarovanja minister za socialno politiko v sporazumu z ministrom za poljedelstvo in vodo.

Nadalje niso v zmislu § 6. podvržene bolniško - nezgodnemu zavarovanju: Osebe, ki so nameščene pri oblastvih (uradih), zavodih (ustanovah) ali podjetjih države, pokrajine, županij, okrožij, okrajev, mest, trgov, političnih (upravnih) občin, cerkvenih (bogočastnih) občin, imovinskih občin in zemljišnih združenj, dalje združenj urejenih na podlagi zakona o vodah in sploh vseh javnih korporacij, zavodov in zavodov,

LISTEK.

Slike iz sodobne Rusije.

Petrograd
(Svetljakov.)

Tišina po ulicah. Molk in stisk sta zapisana na obrazu delavskega mesta.

V Petrogradu, v nasprotju z drugimi kraji — zelo malo trgujejo, ampak mnogo delajo.

Kljub pomanjkanju kuriva in delavskih rok se ne zapirajo tovarne, ampak delajo in napredujejo.

Glavno vprašanje je koncentracija industrije — edin pameten izhod iz težkega industrijskega položaja, edino sredstvo, da se ubeži neproizvajalni potratu sil.

V mestu se kade dimniki 156 velikih tovarniških podjetij. Ali delo po njih ni enakomerno razdeljeno, ker ne more dobiti vsaka tovarna zadostnega števila delavcev, ki jih je mnogo v rdeči armadi in po drugih

službah sovjetov. S kurtavo se zelo šedi.

Po novem načrtu koncentracije se bo delo petrogradskih tovarniških podjetij ustavilo, se že ustavlja. Naprej bodo delala samo ona podjetja, ki so dobro opremljena v tehničnem oziru in ki imajo na razpolago največ kuriva. Delo v teh tovarnah bo poskočilo na maksimum. Niti eden stroj v tovarni ne bo smel stati brez dela. Obratno, semkaj, na podjetja koncentrirane skupine se bodo privedli iz drugih tovarn delavci, specialisti in stroji.

Neumorna sila dela, ustvarja in gradi v pristanišču. V oživiljenem pristanišču se vrši drugo delo, tudi neobhodno potrebno.

V dolgi vrsti ob bregu stoje inozemske ladje. Na bregu — skladišča. Stroj žvižga in mirno gode električno dviralno. Pristaniški delavci si nalagajo na hrbte breme, nosijo in skladišajo pod železno streho skladišča.

Petrobursko pristanišče je eden najvažnejših virov za sovjetsko Ru-

sijo, od vsega sveta obkoljen. Kajti po njem dobiva potrebnejše stvari, nego je zrak, — produkte, poljedelske stroje, zdravila. Petrobursko pristanišče bo igralo še veliko vlogo do zime za preskrbo stradajočega Polvolžja.

V ogromnih poslopih univerz. akademij, šol, laboratorijev je tudi življenje, mirno, neprestano delo. V nasprotju z lažmi ruskih emigrantov-buržujev niso začeli literati in pedagogi kupčevati, ampak neumorno nadaljujejo svoje delo. V krogih izobražencev se z največjim zanimanjem pretresajo najnovejša ekonomska, finančna in denarna vprašanja. Pred seboj imajo celo vrsto dela o zgodovini, o novih odkritjih v estetičnem znanstvu in matematiki.

Peterburg se zaveda svoje odgovornosti pred inozemstvom in zato napenja vse svoje sile, da čim prej privede sovjetsko Rusijo iz gospodarskega opustošenja in gladi.

Ob nedeljah je vlak nabito poln. Z vseh kolodvorov se odpravljajo

peterburski delavci v mestno okolico, da se naužijejo svežega zraka in se oddahnjejo.

Posebno polni so vozovi, ki gredo proti Siverski — tako se imenuje letovišče na Varšavski železniški progi, 65 vrst roddaljeno od Petrograda.

Tam žive sedaj desetstisoči otrok petrogradskih delavcev, odpeljani tja po nalogu komisarijata za ljudsko prosveto. O praznikih in nedeljah gredo delavci in delavke obiskat svoje otroke.

Krasna poslopja siverskega letovišča so skrita sredi starih brez in smrek. Izpremenilo se je samo letoviško »občinstvo«. Skoro povsod vidiš samo otroke različne starosti.

Na Siverski je sedaj okrog 35.000 otrok. Obilica otrok pade v oči takoj, ko se pelješ z vlakom. Ob železniški progi stoje otroci s svojimi vzgojitelji in vzgojiteljicami. Mahajo z rokami, robci, pozdravljajoč prišlece, sredi katerih so morda tudi njihovi starši.

»Kako je tu dobro!« — se razlega z vseh strani glasovi otrok. Kamor kreneš, povsod deca. Na travniku pojejo in se igrajo. V reki se kopajo. Na bregu bele srajčke — goloti otročki. In tam v gozdu nabirajo razne sadeže. Po posameznih dvorcih in poslopih stanujejo skupine po 50—200 otrok. Tu so kolonije, sanatoriji za slabotne in internati za defektive.

Starše zanima navadno samo to, kako jih tukaj hranijo. Razumljivo, da ne razkošno in ne v izobilici. Hrano jim dajejo po normi, določeni za otroke raznih kategorij. Z boljšanjem splošnega položaja se boljša tudi dečje vprašanje. Pa tudi sedaj uživa petrogradska deca samo dobrino.

Zvečer se vrača prenapolnjen vlak v Peterburg. Govori se o niti o Siverski. Niti eden ni nezadovoljen. Hudo jim je samo to, da more uživati v večini slučajev siverske dobrine samo en otrok delavca, medtem ko morajo biti ostali doma.

ravnatoko nameščenci javnih železniških in brodarških prometnih podjetij, ako na podlagi službenih predpisov, veljavnih zanje, dobivajo v slučaju bolezni svoje pristojbine najmanj 26 tednov, računajoč od začrtja bolezni. — Na uradnike in nameščence zgoraj navedenih podjetij, uradov in javnih zavodov, ki imajo sami ali njih rodina v slučaju nezgode pravico do pokojnine, katera odgovarja v zmislu predpisa oddelka IX, te Uredbe, se obvezno zavarovanje za slučaj nezgode ne nanaša. — Nameščencem in njihovim rodbinam, ki so po tem paragrafu oproščeni obveznega zavarovanja za slučaj bolezni, se s posebnim statutom zagotovi zdravniška pomoč in zdravila, kakor tudi poročniška pomoč in posmrtnina.

§ 7. Razpravlja o zavarovanju oseb, ki so zaposlene v tuji državi in njih državljanov, ki so zaposleni v naši državi.

Kot je razvidno iz paragrafov 1.—7., sta I. in II. del Uredbe za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgode zelo pomankljiva ter razen par izjem prav nič ne izboljšujeta dosedaj veljavnih zakonov. Konstatiramo pa lahko, da se ni ustreglo niti eni naši zahtevi, katere smo stavili v nebroj resolucijah že ored več leti.

Prihajemo samo sledeče:

a) Sedanja Uredba predvideva naistotno centralizacijo, a kljub strogo centralizmu se ni uvedlo zavarovanje za slučaj invalidnosti, starostni brezposelnosti ter posmrtno zavarovanje za rodbinske člane zavarovancev. Če je zakonodajalec že hotel imeti osrednje in okrožne urade, potem bi moral vti v naredbo vsaj še zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Ostala zavarovanja naj bi se izvedla postopno po letih. To bi bila idealno izvedena centralizacija delavskega zavarovanja, s katero bi se vsak hip strinjali. In pri vsem tem nam ne bi bilo treba zavidati sodrugov v državah na severu, ki so toliko srečni, da so imeli socialno uvidevnejše državnike. Delavstvo se ne more zadovoljiti samo z obljubo, da se s posebnim zakonom izvedejo tudi ostale panoge socialnega zavarovanja, temveč hoče dejstvo! Skoro tri leta je čakalo, da se mu je milostno dovolilo reakcionaren zakon o bolniškem in nezgodnem zavarovanju, ali naj sedaj čaka triletno let, da tel staroški Uredbi slede druge, morda še bolj birokratične in reakcionarne?

b) V Uredbi popolnoma pogrešamo obvezno bolniško in nezgodno zavarovanje za domače (hišne) posle, poljedelske delavce, viničarje I. t. d. Ali naj bodo ti še nadalje na milost in nemilost izročeni svojim delodajalcem? Ali naj bodo v demokratični, socialno — pravični (???) Jugoslaviji še nadalje v breme svojih domovinskih občin? Ali naj se tudi v bodoče razlikujejo od industrijskega delavstva v tem da so brezpravna raja? Mi ne moremo priznati Uredbe, katera nam nudi samo to, kar smo doslej že imeli, hočemo več! Zahtevamo, da se ukoridi našim zahtevam ter se bolniško-nezgodno zavarovanje raztegne na vse delavne sloje. § 3. Uredbe naj se v celoti izvede, clopšav Uredba ne potrebuje.

III. del.

§ 8. predpisuje, da mora vsak delodajalec, ki v svojem podjetju zaposluje več nego 5 zavarovanju podvrženih oseb ali dela s stroji, v teku 14 dni prijaviti svoj obrat pristojnemu okrožnemu uradu. Tekom 8 dni mora delodajalec prijaviti vsako izpremembo prijavljenih okolištin, tako glede višje nevarnosti za nezgode ali za zdravje delavcev kakor glede izpremembe v tehničnem ustroju dela. V istem času mora javiti opustitve obrti.

§ 9 Delodajalec je dolžan okrožnemu uradu najdalje tekom osemih dni prijaviti vsako pri njem zaposleno zavarovanju podvrženo osebo. Enako je dolžan tekom osemih dni prijaviti okrožnemu uradu vse izpremembe glede plače, dnin, pristojbin, uvedbe strojev I. t. d., ki vplivajo na višino zavarovanja (mezna stopnja, nevarnostni razred). Odglas delavca se ima istotako izvršiti tekom osemih dni. — Kot je razvidno iz § 9., je bila vlada izredno naklonjena delodajalcem. Pri tem, ko je avstrijski zakon predvideval tri dnevni rok za priglas in odglas člana ter spremembo v zaslužku, se je tu koncediral delodajalcem kar pet dni več. Mogoče se je zakonodajalec pri tem oziral na južne kraje naše države? Konečno bi mi ne imeli nič

proti temu, da se rok za prijavo nekoliko podaljša v krajih, kjer doslej niso poznali bolniško — nezgodnega zavarovanja. Nikakor pa ne gre, da se daje potuha slovenskim obrtnikom, ki že doslej niso v 80% hoteli vpoštevati zakona in so vedno stremeli za tem, da delavca če je mogoče sploh ne prijavijo.

§ 10. Delodajalec, ki v teku 8 dni ne prijavil v delo vstopivšega delojemalca ali ga napačno prijavi, je dolžan povrniti uradu za zavarovanje delavcev: a) zavarovalne prispevke za čas od vstopa delojemalca v posel do pravičnega priklasa ali, če je delovno razmerje končalo prej, za čas, dokler je trajalo delovno razmerje; b) denarne podpore in stroške zdravljenja, ki so nastali vsled bolezni zavarovancev, kateri ni bil prijavljen v zakonito določenem roku, to pa za bolezen, nastalo pred izvršenim priklasom ali najdalje osem dni po izvršenem zakasnelem priklasu; c) škodo, nastalo vsled tega, ker ni bila prijavljena izprememba v delovnem razmerju ali je bila izvršena napačna prijava; d) stroške postopanja. — Za plačila odškodnin v zmislu odredb tega paragrafa izda plačilni nalog okrožni urad za zavarovanje delavcev, proti kateremu je dopusten priliz na osrednji urad tekom 8 dni po dostavi. Proti odloku osrednjega urada je dopusten priliz v istem roku na ministrstvo za socialno politiko. — Ako delodajalec opusti izvršitev odglasa v zakonitem roku, je dolžan plačevati prispevke do dneva, dokler se odglas faktično ne izvrši.

V § 11. se dovoljuje delodajalcem, kateri zaposlujejo več nego 20 nameščencev, da priklajo delojemalce z izplačilno listo, na podlagi katere faktično izplačujejo nameščencem plačo, katera pa ne sme presežati razdobja 14 dni.

§ 12. Okrožni urad potrdi delodajalcem izvršene priklase in odglase.

§ 13. Za priglas in odglas delavcev, ki delajo za več delodajalcev, je odgovoren vsak posredni delodajalec, na kojega račun delajo.

MINISTRSKI SVET.

LDU, Belgrad, 28. sept. Na današnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 16. do 19., se je govorilo o Albaniji in Madžarski, kakor tudi o izmenjavi kronskih novčanic v krajih, ki so jih izpraznili Italijani. V zadevi Albanije se je proučilo poročilo ki je došlo iz Ženeve in ki poroča o delu zveze narodov, zlasti pa o onih točkah, ki se tičejo Albanije. Razpravljalo se je tudi o poročilu glede postopanja Madžarske, ki je v zadnjem času silno veliko potrošala za oborožitev svoje vojske. Glede izmenjave kronskih novčanic v Dalmaciji se sklenjeno, da se čim prej izvrši ta izmenjava v prvem in drugem pasu. Do 100.000 kron je določena relacija 1 : 4, za vsote, ki presežajo to višino in za poškodovane novčance na je določena relacija 1 : 6. Računajo, da je poškodovanih novčanic vsega skupaj okoli 45 milijonov. Ta relacija, ki je bila določena na seji ministrskega sveta ne bo veljala za tretji pas, ker še ni evakuiran. Računajo, da bo za izmenjavo kronskih novčanic v I. in II. pasu Dalmacije treba 70 milijonov dinarjev.

EKSPOZE FINANČNEGA MINISTRA.

LDU, Belgrad, 28. sept. Danes dopoldne je imel sejo finančni odsek narodne skupščine, ki mu je predsedoval dr. Voja Veljković. Finančni minister dr. Kumanudi je nadaljeval svoj ekspoze o finančni politiki. Govoril je o žigosanju in kovovanju kronskih novčanic ter o zlorabah, ki so se pojavile ob tej priliki. Govoril je tudi o kovanju drobnega denarja na Dunaju, ki se ga je nakovalo do 30 milijonov dinarjev. Zatem je govoril o devizni centrali ter o izmenjavi kronskih novčanic v novo osvojenem delu Dalmacije. Zamenjava perperov v Črni gori je končana. Zatem je minister navajal podatke o tiskaniu sedanjih kronsko-dinarških novčanic. Natisnilo se je novčanic: Po 1000 dinarjev 1,555.000 kosov; po 10 dinarjev 16,493.000, po 5 dinarjev 49,999.990, po 1 dinar 91.800.000 kosov. Te novčance so se natisnile v Parizu. Razen tega se je natisnilo v Pragi 50,399.810 kosov po 10 dinarjev, v Zagrebu 25.000.000 kosov po pol dinarja, v Zagrebu 50 milijonov kosov po 25 par, v Novem

§ 14. Kadar član pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev zahteva podporo, pripadajoče mu po tej Uredbi, se mora izkazati s potrdilom delodajalca, da je v resnici zaposlen. Delodajalec je dolžan, takoj in brezplačno izdati zahtevano potrdilo.

§ 15. Osrednji urad oziroma okrožni uradi za zavarovanje delavcev smejo delodajalce kontrolirati, ali izvršujejo dolžnosti, predpisane v tej Uredbi. V to svrhu lahko vsak čas izvrše nadzorstvo delavnic in podjetij. Delodajalci, ki zaposlujejo redno več nego 5 delavcev, so dolžni voditi plačilne liste na način, katerega določi minister za socialno politiko.

§ 16. Oblasti, ki izdajajo dovoljenja za izvrševanje obrti ter zidavo poslopj, so dolžne, izdane dovoljenja v predpisu predložiti okrožnemu uradu ter mu dovoliti vpogled v tozadevne spise.

§ 17. Z ozirom na dolžnosti, katere, predpisuje Uredba, se smatra delodajalcem, kdor jemlje telesno ali duševno delovno moč v najem.

§ 18. določa, da morajo lastniki ladij imeti svoje zastopnike, ki izvršujejo mesto njih dolžnosti, naložene delodajalcem v zmislu Uredbe. — § 19. razpravlja o pomorsko — ribarskih zadrukah. — Za naše delavstvo ta dva paragrafa nimata pomena, zato smo samo s par besedami označili njih vsebino.

(Dalej.)

Popravek. V članku »Bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev«, »Naprejštev. 219, z dne 28. septembra 1921, prva stran, 4. stolpec, 51. vrsta, se ima glasiti: »okrožni uradi imajo 50.000 (ne 500.000) članov«.

Politične vesti.

+ Pašić odpotujev Pariz baje vsled tega, da s kraljem Aleksandrom uredi vprašanje kraljevega nasledstva, obenem pa tudi zato, da informira pariški vrhovni svet o albanskem vprašanju.

+ Volitve v madžarski parlament v onem delu Baranje, ki ga je Jugoslavija evakuirala se vrše 30. oktobra.

Brzoiavi.

Sadu 200 tisoč kosov po 25 par. Novčanic po 20 dinarjev, ki so bile vzete iz prometa, je bilo natisnjenih 14.278.758 kosov. Ko so bile te novčance vzete iz prometa, jih je Narodna banka zmenjala za 2 milijona dinarjev manj, kar pomenja zanjo dobiček. Zatem je govoril finančni minister o raznih falsifikacijah, izvršenih zlasti pri novčanicah po 20 dinarjev. Nato je prešel na državno imetje in na kaster ter direkcijo državnih dolgov.

Finančni minister bo podal drugi del svojega ekspozeja o finančni politiki na prihodnji seji finančnega odseka, katero skliče predsednik pismenim putem, ko bo obveščen, da so proračunski posameznih ministrstev definitivno gotovi.

PASIČEVA MISIJA V PARIZU.

LDU, Zagreb, 28. (ZNU.) Današnji »Juturni List« poroča iz Beograda: Ministrski predsednik Pašić bo še ta teden odpotoval v Pariz, kjer bo poročal kralju o našem političnem položaju. Njegovo potovanje v Pariz se spravlja v zvezo z mislijo pri poslanski konferenci v vprašanju razmejitve z Albanijo, kjer bi imel baje ministrski predsednik Pašić predložiti velišilam posledice, ki bi mogle nastati vsled neprijaznega zadrževanja tiranske vlade za mir.

OBNOVITEV POGAJANJ V VLADI.

LDU, Belgrad, 28. (ZNU.) Glavni odbor radikalne stranke je odobril navodila za delegate, ki imajo izvesti pogajanja z demokrati glede programa skupne vlade. Seja radikalcev, na kateri so bila ta navodila odobrena, je trajala do 12. Govorilo se je tudi o političnem položaju ter so bile v tem pogledu sprejeti nekateri važni sklepi.

BOJI V ALBANIJU.

LDU, Belgrad, 28. (ZNU.) »Tribuna« poroča iz Skadra od 26. septembra. Miriditi se tudi nadalje uspešno bore proti četam tiranske vlade. Od 14. do 18. t. m. so se vršili boji na Oroškoplantni, pri Mne- in pri Gomsiču. Na Oroški plantni in pri Mneiti je padlo 39 pristašev tiranske vlade, razen tega pa jih je bilo tudi več ranjenih. Pri Gomsiču so pristaši tiranske vlade izgubili 25 mrtvih in veliko število ranjenecov. V bojih s pristaši tiranske vlade je bil uničen tudi en top.

ŽELEZNIČARSKI POKRET V ČEŠKO-SLOVAŠKI.

LDU, Dunaj, 28. (DKU.) Kakor poročajo listi iz Prage, bodo železniški delavci in uradniki na Češkoslovaškem zaradi okolištin njih mezdni zahtev dne 30. t. m.

od 23. do 1. zjutraj prihodnjega dne izvedli demonstracijsko stavko. Med tem bo nastavljen ves železniški promet.

Dnevne vesti.

»Jutro« zabavlja!

Ne zabavljajte! Zakaj? Sedaj še nimate komičnega preizkuševališča, ne asentne komisije, da bi vam mi pošiljali v preiskavo ljudi in upoštevali vašo akademsko ugotovitev, če je ta ali oni naš pristaša en milimeter predolg ali pol milimetra preozek, ali če so v njem kemične sestavine, ki garantirajo, da bo koristen član družbe, ali celo služil občini kot župan. Tu pač odloča mnenje tistih, ki so bili izvoljeni v občinski svet. Gospodje demokrati pa imajo v občinskem svetu najmočnejšo stranko. Mi vemo, da to tudi nekaj šteje. Če so demokrati možje, ki pravijo, da so edina stranka, ki ima dober namen z Ljubljano, torej pokažite to! Vaše delo, vaše sodelovanje za blagor občine vam bo še le dalo legitimacijo, da tako govorite. Iz vsega, kar se dogaja, pa je razvidno, da govorji iz vas strast, ne odkrita ljubezen do dela v občini. Iz afera Peskove torej prihajamo v afero političnega klovnstva. Po tej poti pač ne pridete daleč!

Žolt e železničarske organizacije tkz. »narodnih železničarjev« so imele te dni v Belgradu svojo konferenco. Predložile so ministrstvu saobračaja spomenico 46 točk, v katerih zahtevajo izboljšanje grometnega položaja železničarjev. Na njihovo spomenico je ministrstvo odgovorilo, da so zahteve pretirane. Nato so žolte organizacije podale izjavo, da so pripravljene — na štrajk. — Sedaj si javnost pač lahko misli kako mizeren je položaj železničarjev, če naposled že izrecno stavkokažne žolte organizacije groze s štrajkom. Res skrajni čas je že bil, da se zavodni železničarji zopet združijo v svojo enotno delavsko strokovno organizacijo.

Ministrstvo za notranje stvari je prepovedalo vsem dijakom madžarske narodnosti odpotovati iz naše kraljevine, da bi študirali v Budimpešti.

† Alojzij Žebre. Včeraj ponoči je umrl sodni svetnik g. Alojzij Žebre. Roljen je bil leta 1865. v Ljubljani. Rajni je bil zelo vesten, postrežljiv in priljubljen sodnik. N. v m. počival!

O tragičnem slučaju na ljubljanskem polju, katerega žrtve je bil mladi Codelli, izjavlja oče g. Codelli v »Jutru«, da se je pri komisijonelnem raztlesenju ugotovilo, da je bil mladi Codelli ustreljen od spreddi v glavo in je krogla zastopila zadaj. — Sedaj bi pač radi vedeli, kako je to mogoče, če je straža kakor se je poročalo, ustrojila za bežetih mladeničem.

Profesor dr. Zalokar je dne 27. t. m. odpotoval in se vrne v novembru.

Zadruga brivcev, slavno občinstvo opozarja, da bodo brivnice v Ljubljani od sobote dne 1. oktobra pa do 31. marca od 8 ure zjutraj do 12. ure opoldan in od 13 (1) do 18 (6) v sobotih do 19 (7) ure odprte. Gospode naročnike se prosi, da se držijo določenih ur, ker drugače se za delo prej ali izven delavnega časa mora računati dvojna cena.

Renate Bock recommends lessons on the 1 st of October.

Kulturni vestnik.

Otvoritvena predstava v drami, Dramsko gledališče prične letošnje sezono dne 1. oktobra 1921. ob pol 8. zvečer z Josipa Kosora izvirno dramo »Požar strasti«. Kosor je gotovo najbolj nadarjen jugoslovanski dramatik. Slov. občinstvo ga doslej, žad, ni poznalo, dasiravno si je celo v inženstvu stekel mnogim priznanja. Dramo »Požar strasti« so igrali na Dunaju, v Pragi in v Hamburgu in drugod, povsod z velikim uspehom. Kosor, ki je bival za časa vojne v Rusiji in Ameriki, je sedaj uradnik v umetniškem oddelkuju Ministrstva prosvete. Gledališko vodstvo ga je povabilo, da prisotuje svoj slovenski premieri. — Druga dramska noviteta letošnje sezone bo v nedeljo dne 2. oktobra ob pol 8. zvečer Vprizori se Shakespeareova »Komedijska zmešnjava«. Obe noviteti sta popolnoma na novo opremljeni.

Nedeljske popoldanske predstave: Mnogo deželске in mestne publike ne more posecati gledališča ob drugem času, kot v nedeljskih popoldnevih. Da bo tudi temu občinstvu ustrezno, so vpeljane ob nedeljalih in praznikih popoldanske predstave. Prva taka predstava bo v nedeljo 2. oktobra ob 3. uri popoldne. Igrali bodo Finžgarjev narodni igrokaz »Razvalina življenja«.

Društvene vesti.

Československa Obec priredi dne 1. oktobra v velikih dvoranah Narodnega doma »Svatovavrlavské prosvícení«. Vstop je na legitimacije članske, sokolske ali narodnih društev. Vstopnina poljubna. Začetek ob 20. uri,

Vabilo.

Zaupniški sestanek vseh treh ljubljanskih organizacij JSDS dne 16. septembra je soglasno sklenil, da se ima vršiti dne 30. septembra t. l. skupni občni zbor.

Odbor krajevne politične organizacije JSDS v Ljubljani VII. (Spodnja Šiška) je kot sklicatelj zaupniškega sestanka z dne 16. septembra sklical tudi odbornike vseh teh organizacij na skupno sejo, da določi dnevni red tega občnega zbora in ga objavi.

Po sklepu te seje se bo vršil skupni

OBČNI ZBOR

enotne krajevne politične organizacije JSDS za ljubljansko občino v netek, dne 30. septembra 1921 ob pol 20. uri v »Mestnem domu«.

Dnevni red:

1. Poročilo tajnikov in blagajnikov;
2. določitev delokroga skupnega odbora in pododborov;
3. volitev skupnega odbora;
4. poročilo kluba občinskih odbornikov;
5. parlamentarno poročilo;
6. slučajnosti.

Vstop bo dovoljen le tistim, ki se izkažejo z izkaznico ene izmed ljubljanskih organizacij.

Sodrugji naj doplačajo eventualne svoje zastanke na prispevkih takoj, ker bodo veljavne le tiste izkaznice, na katerih je potrjeno, da je septemberski prispevek plačan.

Tudi znani sodrugji naj prinesejo svojo izkaznico s seboj!

V Ljubljani, dne 26. sept. 1921.

Josip Prijatelj I. r.,
predsednik skupne seje.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

VSEM ZAVEDNIM SODRUGOM!

Na celjskem strankinem zboru dne 1. novembra 1920 je bilo sklenjeno sledeče:

»Razen temeljnega davka zahteva stranka od vseh zavednih članov da plačujejo stranki tudi progresivni davek od svojih dohodkov po tabeli ki jo določuje strankim izvrševalni odbor v okvirju dločenem na strankinem zboru.

Ta davek je prostovoljen, ker ne more stranka nikogar siliti, da prizna svoje dohodke, niti nima aparata, da bi te dohodke kontrolirala. Toda stranka želi, da dosežejo vsi njeni člani tisto stopnjo zavednosti, ki jih bo moralno prisilila priznati svoje dohodke in plačevati stranki toliko prispevkov, kolikor odgovarja njih dohodkom in potrebam. Tak davek zahteva naš minimalni program od države, torej ga mora zahtevati stranka tudi v svoji lastni organizaciji.

Od kmetskega ljudstva, ki nima toliko denarnega prometa kakor mestni delavec pričakuje stranka, da bo presojalo višino tega davka po življenjskih prilikah, in upamo, da bo vsak trdni kmet, ki ga je privedlo v stranko prepričanje, vedel, da lažje plačuje 10 K nego njegov hlapec 2 K.

Na izkaznicah se potrjuje samo temeljni davek. Ne sme se vpisavati, koliko plačuje kdo progresivnega davka. Ta se potrjuje s posebnimi pobotnjicami.«

Sodrugji, ravajte se po tem!

Centralno tatštvo jugosl. soc. dem. stranke v Ljubljani. — Poštni predal št. 168.

Vestnik Svobode.

Sela centralnega odbora »Svobode« se bo vršila danes, v četrtek ob 20. uri v tajištvu »Svobode« na Aleksandrovi c. 5. Polnoštevila udeležba dolžnost vsled mnegega in važnega dnevnega reda.

Sportni klub »Svoboda« Moste pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 2. oktobra 1921. veliko veselico (vinsko trgatev) v prostorih gostilne D. Draščeka, Bohoričeva ulica, Ljubljana. Vabimo vse zavedne sodruge in sodružice, kakor tudi prijatelje sporta, da se iste udeležo.

Radeče pri Zidanem mostu. Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Radečah priredi v nedeljo 2. oktobra dramatično igro »Razvalina življenja« v 3 dejanjih. Po igri prista zabava s šaljivo pošto. Začetek igre ob 15. uri popoldan. Ker je društvo še mlado, se prosijo vse sosedne podružnice naj v svrhu podpore v polnem številu posetijo predstavo. Vse drugo na plakatih. — Odbor.